

BÖLÜM 19

OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE PERSONEL SEÇİMİNDE ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ VE BİR UYGULAMA

Hüseyin GÜRBÜZ¹
Sevda COŞKUN²

Giriş

Personel seçimi, insan kaynakları yönetimi sürecinin önemli konularından birisidir. Doğru insanın doğru işe yerleştirilmesini sağlayan personel seçimi, hem kamu kurumları hem de özel işletmeler için önemli bir konudur. Aday araştırma ve bulma çabaları sonucu bir aday havuzu oluşturulduktan sonra, sıra işe alınacak uygun kişilerin seçimine gelir. Personel sağlamanın bu son evresi, “personel seçimi” veya “işealma” olarak adlandırılır (Sabuncuoğlu, 2000).

Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) en kısa tanımıyla; çoklu ve birbiriyle çatışan kriterlerin gerçekleştirilmek istendiği problemlerin çözümüne verilen genel isimdir. ÇKKV’ de kriterleri arasındaki çelişkiler göz önüne alınarak en uygun kararın verilmesi amaçlanır. ÇKKV, hem bir yaklaşımı temsil eder hem de, çoklu, aynı ölçüye sahip olmayan ve birbiriyle çatışan kriterlerle karakterize edilebilecek problemlerle karşılaşan insanlara, kendi değer yargılarına uygun seçimler yapmalarında yardımcı olması için tasarlanmış teknik veya yöntemleri kapsayan bir üst kavramı anlatır.

Çok kriterli karar verme problemlerinde Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP), Analitik Ağ Süreci (ANP), ELECTRE, TOPSIS, PROMETHEE, VIKOR gibi yöntemler çözüm yöntemi olarak literatürde yer almaktadır.

Bu çalışmada; Alkor Otomotiv firmasının ARGE departmanının teknik büro kısmına makine mühendisi alınacaktır. Bu koşullarda belirlenen kriterler doğrultusunda uygun adaylar arasından seçim yapılacaktır. Seçim yapılırken ÇKKV yöntemleri kullanılarak uygun kişinin seçimi yapılacak ve sonuçlar incelenecektir.

Personel Seçimi Problemi

Günümüzde işletmelerin insan kaynakları yönetiminde karşılaştıkları en zor ve en önemli işlev personel bulma ve seçme sürecidir. İşletmenin gereksinimlerinin doğru bir biçimde belirlenmesi ve bu gereksinimleri karşılayabilecek düzeyde en uygun adayın seçilmesi insan kaynakları yönetiminin en önemli meselesidir. Bir

¹Dr. Öğr. Üyesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü/Eskişehir, hgurbuz@ogu.edu.tr

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ykl. Öğr. /Eskişehir, sevda_coskun19@hotmail.com

Bu çalışma personel seçme problem tipine girmektedir. Çalışmamızda Al-kor Otomotiv'in teknik büro kısmının ARGE bölümüne makine mühendisi alınacaktır. Bu durumda çok ölçütlü karar verme yöntemleri (Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP), Analitik Ağ Süreci (ANP), ELECTRE, TOPSIS, PROMETHEE, VIKOR) kullanılarak uygun adayın seçilmesi hedeflenmiştir. İşe alım sürecinde de belirtildiği gibi adaylar belirli süreçlerden geçerek işe alım tamamlanmaktadır. Yöntemlerin uygulamasında karar verme sürecindeki alternatif ve kriterler belirlenerek değerlendirme yapılmıştır. Ayrıca kriterlerdeki sözel ifadeler 0-10 skalasında puanlama yapılarak bu yolla süreçteki belirsizliklerin karar vericiler tarafından daha kolay bir şekilde değerlendirilmesi sağlanmıştır. Veriler fabrikanın insan kaynakları bölümünden temin edilerek çalışma bu şekilde tamamlanmıştır.

ÇKKV yöntemleriyle karar verici için birden fazla kriter söz konusu olduğunda karar vermede kullanıcıya büyük katkı sağlamaktadır. Bu gibi durumlar söz konusu olduğunda karar vericiler kolaylıkla bu yöntemi uygulayabilir ve sağlıklı sonuçlar alabilir.

Kaynakça

- Aksakal, E. Dağdeviren, M. (2010). ANP ve Demetal Yöntemler ile Personel Seçimi Problemine Bütünlük Bir Yaklaşım, Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 25, 4, 905-913.
- Baykal, İ.Ö. (2007). Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemlerinin Personel Seçimi Problemlerine Uygulanması. Galatasaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Brans, J. P. (1982). L'ingenierie de la decision: Elaboration d'instruments d'aide a la decision. La Methode Promethee. Universite Laval, Colloque d'aide a la Decision, Quebec, Canada, ss.183-213.
- Brans, Jean-Pierre and Vincke, Philippe. (1985). A Preference Ranking Organization Method: The PROMETHEE Method for MCDM. Management Science, 31(6), ss.647-656.
- Brans, Jean-Pierre, Vincke, Philippe ve Mareschal, Bertrand. (1986). How to Select and How to Rank Projects: The PROMETHEE Method. European Journal of Operational Research, 24, ss.228-238.
- Chen, L.Y., & Wang, T.C. (2009). Optimizing Partners' Choice in IS/IT Outsourcing Projects: The Strategic Decision of Fuzzy VIKOR. International Journal of Production Economics, 120, 233-242.
- Çağıl, G. (2011). 2008 Küresel Kriz Sürecinde Türk Bankacılık Sektörünün Finansal Performansının Electre Yöntemi ile Analizi. *Maliye-Finans Yazıları Ekim 2011*, 93, 59-86.
- Çelik N. ve Murat G., (2010). Analitik Ağ Süreci Yöntemi ile Üniversite Dinamik Entegre Strateji Modeli Geliştirilmesi. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi - Yönetim, 27(67): 32-51.
- Dağdeviren M. ve Yüksel I. (2007). Personnel Selection Using Analytic Network Process. İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 11(6): 99-118.
- Dağdeviren, M. (2007). Bulanık Analitik Hiyerarşi Prosesi ile Personel Seçimi ve Bir Uygulama. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 22, 4, 791-799.
- Dağdeviren M., Eraslan, E. (2008). Promethee Sıralama Yöntemi ile Tedarikçi Seçimi. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Dergisi, 23 (1), 69-75..
- Ertuğrul, İ., Karakaşoğlu, N. (2008). Banka Şube Performanslarının VIKOR Yöntemi İle Değerlendirilmesi. Endüstri Mühendisliği Dergisi, Cilt 20, No 1, 19-28.
- Ertuğrul, İ. ve Karakaşoğlu, N. (2010). Electre ve Bulanık Ahp Yöntemleri ile Bir İşletme İçin Bilgisayar Seçimi. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, s.23-41.
- Genç, T. (2013). Promethee Yöntemi ve Gaia Düzlemi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, C. XV, S. I, s. 133-154.
- Hwang, C.L., Yoon, K. (1981). Multiple Attribute Decision Making Methods and Applications, Springer, Berlin Heidelberg.
- Kwiesielewicz M., Uden Ewa Van. (2004). Inconsistent and Contradictory Judgements In Pairwise

Comparison Method In The AHP. Computers & Operations Research, s. 31.

Karaman, B., Çerçioğlu, H.(2015). 0-1 Hedef Programlama Destekli Bütünleşik Ahp-Vikor Yöntemi: Hastane Yatırımı Projeleri Seçimi. Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Der.,Cilt 30, No 4, 567-576.

Kücü,H. (2007).Promethee Sıralama Yöntemi ile Personel Seçimi ve Bir İşletmede Uygulanması. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Menteş, A. (2000). Manevra ve Sevk Sistemi Seçiminde Bulanık Çok Kriterli Karar Verme. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Opricovic, S., Tzeng, G.H. (2004). Compromise Solution by MCDM Methods: a Comparative Analysis of VIKOR and TOPSIS. European Journal of Operational Research, 156, 445-455.

Ömürbek, N., ve Şimşek A.(2014).Analitik Hiyerari Süreci Ve Analitik Ağ Süreci Yöntemleri İle Online Alışveriş Site Seçimi. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi – Sayı:22.

Roy, B. (1971). Problems and Methods with Multiple Objective Functions,Mathematical Programming, 1, s.239-266.

Saaty T.L. ve Shih H-S., (2009). Structures in Decision Making: On The Subjective Geometry of Hierarchies and Networks. European Journal of Operational Research, 199(3): 867-872.

Saaty, T.(1986).Axiomatic Foundation of the Analytic Hierarchy Process. Management Science, Cilt 32, Sayı 7 : 841-855.

Sabuncuoğlu, Z., (2000). **İnsan Kaynakları Yönetimi**.Ezgi Yayınevi, Bursa.

Soba, M.(2014). Banka Yeri Seçiminin Analitik Hiyerarşi Süreci Ve Electre Metodu İle Belirlenmesi: Uşak İlçeleri Örneği. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 11, Sayı 25, s. 459-473.

Soner, S. ve Önüt, S. (2006). Çok Kriterli Tedarik Seçimi: Bir ELECTRE – AHP Uygulaması.Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi,s.110–120.

Tezergil, S.A. (2016). Vikor Yöntemi İle Türk Bankacılık SektörününPerformans Analizi.Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Cilt 38 Sayı 1 Haziran 2016 ISSN: 2149-1844, ss. 357-373.

Yurdakul M., ve İç, Y.T.(2003).Türk Otomotiv Firmalarının Performans Ölçümü ve Analizine Yönelik TOPSIS Yöntemini Kullanan Bir Örnek Çalışma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, **18**, 1-18